

رابطه پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش آموزان

متوسطه اول شهرستان چابهار

یاسمن رئیسی^۱، حسن رستگارپور^۲، ذبیح الله الهی^۳

۱. کارشناس ارشد تکنولوژی آموزشی، دانشگاه بین‌المللی چابهار، سیستان و بلوچستان، ایران. (نویسنده مسئول).
۲. دانشیار تکنولوژی آموزشی، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران.
۳. استادیار، رشته تکنولوژی آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشکده روانشناسی و علوم تربیتی، دانشگاه فرهنگیان، ایران.

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره پنجم، شماره هجدهم، تابستان ۱۴۰۲، صفحات ۱۸۹-۱۸۰

چکیده

هدف از پژوهش حاضر رابطه پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهرستان چابهار بوده است. روش تحقیق از نظر شیوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی و از نظر هدف کاربردی بود. جامعه آماری تحقیق شامل دانش‌آموزان دختر پایه نهم متوسطه اول شهر چابهار بودند. حجم جامعه ۱۲۵۲ نفر که از این تعداد ۲۹۷ نفر به‌عنوان نمونه با توجه به جدول مورگان بر اساس نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسشنامه پذیرش یادگیری برخط (۲۰۱۰)، اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران (۲۰۰۴) و پرسشنامه سازگاری تحصیلی سینهاوسینگ (۱۹۹۳) استفاده گردید. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه پذیرش یادگیری برخط ۰/۸۸، سازگاری تحصیلی ۰/۸۶ و اشتیاق تحصیلی ۰/۸۰ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون با نرم‌افزار SPSS-20 استفاده شده است. نتایج نشان داد که بین پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهرستان چابهار رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

واژه‌های کلیدی: پذیرش یادگیری برخط، سازگاری تحصیلی، اشتیاق تحصیلی.

مقدمه

سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان مفهومی است که تفاوت‌ها را در کیفیت شبکه مورد انتظار و روابط دریافتی در کلاس درس توصیف می‌کند. احساس ناسازگاری تحصیلی احساس منفی است که در اثر کمبودها در روابط اجتماعی ایجاد می‌شود؛ بنابراین، سازگاری همیشه با مسائل فردی و اجتماعی، منابع و محدودیت‌ها دانش‌آموزان در کلاس درس مرتبط است. در کلاس درس زمینه، ناسازگاری تحصیلی دانش‌آموزان با فقدان حضور اجتماعی و تعامل همراه است (رحیم^۱، ۲۰۲۰). سازگاری از زوایای مختلف در نظر گرفته شد. به‌عنوان مثال، نظریه روانکاوی معتقد است که سازگاری از طریق ارضا کردن نیازها و یادگیری، نحوه برخورد با تعارضات درونی افراد اتفاق می‌افتد. نظریه یادگیری اجتماعی سازگاری را مهارت فرد برای تعامل موفق با محیط خود بیان می‌کند (جعفریان صدیق، ۱۴۰۱). سازگاری فرآیندی است که فرد انجام می‌دهد تا تعادل را بین نیازها و موقعیت‌هایش حفظ کند. فرآیند سازگاری تحصیلی راهی است که در آن دانش‌آموزان برای مقابله با استرس، تنش، درگیری و غیره و برآورده کردن نیازهای تحصیلی‌اش و برای حفظ رابطه هماهنگ با محیط تحصیلی تلاش می‌کند؛ بنابراین سازگاری تحصیلی فرآیندی است که توسط یک دانش‌آموزان بر ایجاد تعادل بین نیازهای خود و شرایطی که بر رضایتش را به همراه دارد، تأثیر می‌گذارد (متیو، مارلون، کری، پتر، هریس و رابین^۲، ۲۰۲۲). ناسازگاری تحصیلی با سطوح پایین‌تری از هم‌ذات‌پنداری با مدرسه، عاطفه مثبت کمتر، سطوح بیشتر علائم افسردگی در طول تحصیل، ادغام اجتماعی کمتر و عملکرد ضعیف‌تر تحصیلی را به همراه دارد. ناسازگاری تحصیلی منجر به تمایل دانش‌آموزان به کناره‌گیری از کلاس می‌شود (ولدمن، میوسن و ون لار^۳، ۲۰۱۹).

اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان در زمینه یادگیری برخط ممکن است از یادگیری حضوری مرسوم پیچیده‌تر و مبهم‌تر باشد (کول^۴، ۲۰۱۸). اندازه‌گیری اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان توسط معلمان به علت عدم حضور دانش‌آموزان در کلاس درس دشوار است (کول، لنون و وبر^۵، ۲۰۲۱). باین‌حال، اشتیاق تحصیلی را به‌عنوان یک احساس مستمر و مثبت در طول زمان یادگیری تعریف کردند. اشتیاق تحصیلی به‌طور خاص، تعامل ترکیبی از مؤلفه‌های عاطفی، شناختی و رفتاری است (ژائو، دو و تان^۶، ۲۰۲۱) که هر یک اساسی در اشتیاق تحصیلی دارد: مؤلفه عاطفی مروری بر نگرش مثبت یا منفی دانش‌آموزان در مورد فعالیت‌های یادگیری آن‌ها را فراهم می‌کند که این نگرش‌ها بر اساس ادراکات او، به‌ویژه روابط آن‌ها با دیگران مانند دانش‌آموزان، معلمان و مؤسسات شکل می‌گیرد (دورمن، دمروتی، باکر^۷، ۲۰۱۸). اشتیاق شناختی به نگرش دانش‌آموزان نسبت به روش‌های کار و یادگیری که از رویکرد شناختی استفاده می‌کنند، اشاره دارد که خلاقیت آن‌ها را در حل مشکلات و خود تنظیمی یادگیری برمی‌انگیزد. در نهایت، اشتیاق رفتاری به نحوه رفتار دانش‌آموزان در مدارس مانند حضور و مشارکت فعال آن‌ها، تعیین تکلیف، و پشتکار در یادگیری اشاره دارد،

¹ Raheim

² Matthew, Marlon, Kerry, Peter. Harris and Robin

³ Veldman, Meeussen, Van

⁴ Cole

⁵ Cole, Lennon, Weber

⁶ Zhao, Du, Tan

⁷ Dormann, Demerouti, Bakker

(سینگ، کومار، سریواستاوا^۱، ۲۰۲۱). از آنجا که یادگیری برخط محیطی باز و خودانگیخته دارد، به نظر می‌رسد که هم با سازگاری تحصیلی و هم اشتیاق تحصیلی ارتباط داشته باشد.

یادگیری برخط تنها به یادگیری مستقیم اشاره نمی‌کند. هر تکالیفی یا فعالیت‌های ارائه‌شده توسط معلم به‌صورت آنلاین، بخشی از یادگیری برخط در نظر گرفته می‌شود. به گفته راتیسواری^۲ (۲۰۱۸)، در قرن ۲۱ عصر دیجیتال، استفاده از اطلاعات و فناوری ارتباطات (ICT) به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا مهارت‌های مورد نیاز خود را در این زمینه بیاموزند و به‌کارگیرند. یادگیری برخط بهترین وسیله برای اطمینان از تداوم یادگیری دانش‌آموزان است (عارفین، حلیم و داروس^۳، ۲۰۲۰؛ رحیم^۴، ۲۰۲۰؛ سمات، آونگ، حسین و ناوی^۵، ۲۰۲۰). یادگیری برخط مهم است زیرا می‌تواند خودآموزی مؤثرتری را امکان‌پذیر کند. دانش‌آموزان می‌توانند انتخاب کنند زمانی که جهت یادگیری‌شان صرف می‌کنند، محتوایی که یاد می‌گیرند. دانش‌آموزان برای بازبینی موضوعات چالش‌برانگیز تا زمانی که از درک خود مطمئن شوند، فرصت دارند. علاوه بر این، یادگیری برخط به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا در یک محیط «ایمن»، بدون اینکه احساس خجالت کنند، به مطالعه بپردازند (جعفریان صدیق، ۱۴۰۱).

پسانی، آملیا و حسن^۶ (۲۰۲۰) اظهار داشت که پذیرش استفاده از فناوری در یادگیری نقش اساسی در توسعه دارد. پذیرش استفاده از فناوری انکارناپذیر است که تغییر از یادگیری حضوری به آنلاین انجام شده است. تجربیات شخصی در استفاده از فناوری به‌عنوان بستر یادگیری را در طول دوره آموزشی به دانش‌آموزان ارائه کرد؛ بنابراین، پذیرش آن‌ها ممکن است به‌قصد رفتار برای استفاده از فناوری برای یادگیری منجر شود.

در پژوهشی رزاقی، قلاوندی و حسنی (۱۴۰۱) مشاهده کردند افزایش اشتیاق تحصیلی و سازگاری در کلاس درس از پیامدهای پذیرش یادگیری الکترونیکی می‌باشد. رضایی و درگاهی شفا (۱۴۰۱) تأیید کردند بین جو یادگیری برخط با اشتیاق یادگیری الکترونیکی دانشجویان رابطه وجود دارد، جعفریان صدیق (۱۴۰۱) مشاهده کردند پذیرش آموزش الکترونیک بر یادگیری و سازگاری و ارتباطات اجتماعی دانش‌آموزان برخط تأثیر دارد. صالحی و غلامی (۱۴۰۱) دریافتند بین شاخص‌های مؤثر در اشتیاق تحصیلی سه معیار فضای جذاب، تعامل و برقراری مناسب ارتباط و ایجاد انگیزه از طرف متکلم و در بین شاخص‌های مؤثر در خودتنظیمی سه معیار برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی، مدیریت زمان و مسئولیت‌پذیری به ترتیب به‌عنوان معیارهای مؤثر انتخاب شدند. ایلشر و محمد^۷ (۲۰۲۲) گزارش کردند آمادگی و پذیرش آموزش الکترونیکی بر سازگاری و بهبود انگیزش تحصیلی تأثیر دارد. راجاسکاران^۸ و همکاران (۲۰۲۲) تأثیر پذیرش یادگیری الکترونیکی و بر اشتیاق تحصیلی مثبت و معنادار گزارش کردند. یاوزالپ و باهسیوان^۹

¹. Singh, Kumar, Srivastava

². Ratheeswar

³. Ariffin, Halim & Darus

⁴. Raheim

⁵. Samat, Awang, Hussin & Nawi

⁶. Pasani, Amelia & Hassan

⁷. Elshaer, Mohamed

⁸. Rajasekaran et al.

⁹. Yavuzalp, Bahcivan

(۲۰۲۱) نشان دادند بین آمادگی و پذیرش دانشجویان دانشگاه برای یادگیری الکترونیکی با مهارت‌های سازگاری تحصیلی رابطه بین وجود دارد و رام^۱ و همکاران (۲۰۲۱) مشاهده کردند بین پذیرش کلاس‌های آنلاین بر رضایت و عملکرد دانش‌آموزان رابطه مثبت و معناداری دارد؛ بنابراین با توجه به آن که سطوح بیش‌ازحد کاهش اشتیاق تحصیلی می‌تواند منجر به افزایش شیوع مشکلات روانی و جسمی مانند افسردگی، اضطراب، عصبی بودن و اختلالات مرتبط با استرس شود که به‌نوبه خود می‌تواند بر نتایج تحصیلی آن‌ها تأثیر بگذارد. کاهش اشتیاق تحصیلی تأثیر منفی قابل‌توجهی بر موفقیت اجتماعی، عاطفی و تحصیلی آن‌ها دارد. همچنین بازتابی از سرخوردگی تحصیلی، تعارض تحصیلی، اضطراب تحصیلی و فشار تحصیلی یک فرد است. براساس آنچه گفته شد و تحقیقات جمع‌آوری‌شده هیچ تحقیقی در زمینه رابطه بین پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهرستان چابهار انجام‌نشده، بنابراین خلأ پژوهشی کاملاً مشهود است؛ بنابراین سؤال اصلی این تحقیق به شرح زیر است: آیا بین پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهرستان چابهار رابطه وجود دارد؟

روش پژوهش

روش تحقیق حاضر از نظر شیوه اجرا توصیفی از نوع همبستگی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری تحقیق شامل دانش‌آموزان دختر پایه نهم متوسطه اول شهر چابهار بودند. حجم جامعه ۱۲۵۲ نفر بودند و با توجه به جدول مورگان بر اساس نمونه‌گیری تصادفی ساده تعداد ۲۹۷ نفر به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از سه پرسشنامه پذیرش یادگیری برخط تئو (۲۰۱۰)، اشتیاق تحصیلی فردریکز و همکاران (۲۰۰۴) و پرسشنامه سازگاری تحصیلی سینهاوسینگ (۱۹۹۳) استفاده گردید.

مقیاس سنجش پذیرش یادگیری برخط: پرسشنامه پذیرش یادگیری برخط توسط تئو (۲۰۱۰) ساخته‌شده است که دارای ۲۱ سؤال و ۳ مؤلفه کیفیت مدرس، سودمندی درک شده و شرایط تسهیل‌کننده می‌باشد در پژوهش عجم و همکاران (۱۳۹۵) روایی صوری و محتوایی این پرسشنامه با استفاده از نظر اساتید و کارشناسان به تأیید رسیده است. برای سنجش پایایی آن از آزمون آلفای کرونباخ استفاده‌شده که مقدار آن ۰/۸۵ به دست آمد.

مقیاس اشتیاق تحصیلی: مقیاس اشتیاق تحصیلی توسط فردریکز، بلومفیلد، پاریس (۲۰۰۴)، ساخته‌شده که دارای ۱۵ گویه است که این گویه‌ها؛ سه خرده مقیاس رفتاری (۱ تا ۵)، عاطفی (۶ تا ۱۰) و شناختی (۱۱ تا ۱۵) را اندازه‌گیری می‌کند؛ که بر اساس طیف ۵ درجه‌ای لیکرت (از هرگز ۱ و همیشه ۵) درجه‌بندی می‌شوند. شافلی و همکاران (۲۰۰۲) روایی محتوایی مقیاس را با مراجعه به نظر برخی از متخصصان و اساتید روانشناسی بررسی به دست آورده‌اند. پیریایی و نعامی (۱۳۸۹) نیز در پژوهش خود پایایی مقیاس مذکور را ۰/۸۹ گزارش کردند نمودند.

^۱. Ram

پرسشنامه سازگاری تحصیلی: از پرسشنامه سازگاری تحصیلی (۱۹۹۳، به نقل از کرمی ۱۳۷۵) که توسط سینهاوسینگ ساخته شده شامل ۲۰ ماده که گزینه‌های آن‌ها به صورت بلی و خیر می‌باشد مورد استفاده قرار می‌گیرد. نمره آزمون به صورت یک (خیر) و دو (بله) تنظیم شده است. نمره بین ۳۵ یا بیشتر درجه عالی، نمره بین ۲۸ تا ۳۴ متوسط و نمره کمتر از ۲۷ ضعیف می‌باشد. در مجموع نمرات بین ۲۰ تا ۴۰ قرار می‌گیرد. سینهاوسینگ (۱۹۹۳، به نقل از کرمی، ۱۳۷۵) ضریب پایایی این مقیاس را ۰/۹۶ گزارش کرده‌اند. ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه پذیرش یادگیری برخط ۰/۸۸، سازگاری تحصیلی ۰/۸۶ و اشتیاق تحصیلی ۰/۸۰ به دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و استنباطی استفاده شد.

یافته‌ها

جدول ۱. آزمون کلموگروف- اسمیرنوف مبنی بر نرمال بودن داده‌ها

خرد مقياس	آزمون کلموگروف- اسمیرنوف	سطح معناداری
پذیرش یادگیری برخط	۰/۸۸	۰/۵۱
سازگاری تحصیلی	۰/۲۳	۰/۸۹
اشتیاق تحصیلی	۰/۴۵	۰/۶۰

آزمون کلموگروف- اسمیرنوف در رابطه با متغیرهای پژوهش پذیرش یادگیری برخط، سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی در سطح ۹۵ درصد معناداری نمی‌باشد. لذا می‌توان گفت متغیرها از توزیع نرمالی برخوردار هستند و با فرض قرار داشتن متغیر در مقیاس فاصله‌ای می‌توان از آمار پارامتریک جهت تحلیل داده‌ها استفاده کرد.

جدول ۲. ضریب همبستگی بین پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی

متغیرها شاخص	ضریب همبستگی	سطح معناداری
پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی	۰/۶۵	۰/۰۰۱
بین پذیرش یادگیری برخط با اشتیاق تحصیلی	۰/۷۳	۰/۰۰۱

همان‌گونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی پیرسون بین پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی ۰/۶۵ و بین پذیرش یادگیری برخط با اشتیاق تحصیلی ۰/۷۳ در سطح ۰/۰۰۱ معنادار است و براین اساس فرضیه مورد تأیید قرار می‌گیرد، بنابراین بین پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مستقیم معنادار وجود دارد.

جدول ۳. رابطه بین ابعاد پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان

متغیرها	سازگاری تحصیلی
کیفیت تدریس	ضریب همبستگی
	۰/۶۹
سودمندی درک شده	سطح معناداری
	۰/۰۰۱
شرایط تسهیل‌کننده	ضریب همبستگی
	۰/۵۸
شرایط تسهیل‌کننده	سطح معناداری
	۰/۰۰۱
شرایط تسهیل‌کننده	ضریب همبستگی
	۰/۴۷
شرایط تسهیل‌کننده	سطح معناداری
	۰/۰۰۱

نتایج جدول ۳ حاکی از آن است که، بین کیفیت تدریس با سازگاری تحصیلی ($r=0/69$) و بین سودمندی درک شده با سازگاری تحصیلی ($r=0/58$)، بین شرایط تسهیل‌کننده با سازگاری تحصیلی ($r=0/47$) رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد ($p<0/01$).

جدول ۴. خلاصه رگرسیون بررسی تأثیر ابعاد پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی دانش‌آموزان

گام	متغیر	R	R ² تعدیل شده	F تغییر	B استاندارد	Sig
۱	کیفیت تدریس	۰/۶۰	۰/۳۶	۱۳۶/۸۱	۰/۶۰	۰/۰۰۱
۲	کیفیت تدریس + سودمندی درک شده	۰/۶۸	۰/۴۵	۱۲۹/۷۳	۰/۴۰ ۰/۳۱	۰/۰۰۱
۳	کیفیت تدریس + سودمندی درک شده + شرایط تسهیل کننده	۰/۷۰	۰/۵۰	۱۱۸/۲۳	۰/۳۵ ۰/۲۶ ۰/۱۹	۰/۰۰۱

همان‌طور که نتایج جدول ۴ نشان می‌دهد، در گام اول کیفیت تدریس بیشترین پیش‌بینی را از سازگاری تحصیلی داشته است. این متغیر به تنهایی توانسته ۳۶ درصد تغییرات سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کند. این پیش‌بینی با توجه به مقدار $F(136/81)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. در گام دوم سودمندی درک شده وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این دو متغیر با هم توانسته‌اند ۴۵ درصد تغییرات سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ یعنی متغیر سودمندی درک شده ۹ درصد تغییرات سازگاری تحصیلی پیش‌بینی کرده است. این پیش‌بینی با توجه به مقدار $F(129/73)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. در گام سوم شرایط تسهیل کننده وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این سه متغیر با هم توانسته‌اند ۵۰ درصد تغییرات سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ یعنی متغیر شرایط تسهیل کننده ۵ درصد تغییرات سازگاری تحصیلی پیش‌بینی کرده است. این پیش‌بینی با توجه به مقدار $F(118/23)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است.

جدول ۵. رابطه بین ابعاد پذیرش یادگیری برخط با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان

متغیرها	اشتیاق تحصیلی
کیفیت تدریس	ضرب همبستگی
	سطح معناداری
سودمندی درک شده	ضرب همبستگی
	سطح معناداری
شرایط تسهیل کننده	ضرب همبستگی
	سطح معناداری

نتایج جدول ۵ حاکی از آن است که، بین کیفیت تدریس با اشتیاق تحصیلی ($r = 0/71$) و بین ح سودمندی درک شده با اشتیاق تحصیلی ($r = 0/73$)، بین شرایط تسهیل کننده با اشتیاق تحصیلی ($r = 0/52$) رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد ($p < 0/01$).

جدول ۶. خلاصه رگرسیون بررسی تأثیر ابعاد پذیرش یادگیری برخط با اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان

گام	گام	متغیر	R	R ² تعدیل شده	F تغییر	B استاندارد
۱	کیفیت تدریس	۰/۶۳	۰/۴۳	۱۵۵/۶۷	۰/۶۸	۰/۰۰۱
۲	کیفیت تدریس + سودمندی درک شده	۰/۶۹	۰/۵۲	۱۳۰/۷۱	۰/۴۳ ۰/۳۱	۰/۰۰۱
۳	کیفیت تدریس + سودمندی درک شده + شرایط تسهیل کننده	۰/۷۴	۰/۵۶	۱۱۹/۰۶	۰/۳۹ ۰/۲۷ ۰/۱۸	۰/۰۰۱

همان‌طور که نتایج جدول ۶ نشان می‌دهد، در گام اول کیفیت تدریس بیشترین پیش‌بینی را از اشتیاق تحصیلی داشته است. این متغیر به‌تنهایی توانسته ۴۳ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کند. این پیش‌بینی با توجه به مقدار $F(155/67)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. در گام دوم سودمندی درک شده وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این دو متغیر با هم توانسته‌اند ۵۲ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ یعنی متغیر سودمندی درک شده ۹ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی پیش‌بینی کرده است. این پیش‌بینی با توجه به مقدار $F(130/71)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است. در گام سوم شرایط تسهیل‌کننده وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این سه متغیر با هم توانسته‌اند ۵۶ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کنند؛ یعنی متغیر شرایط تسهیل‌کننده ۴ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی پیش‌بینی کرده است. این پیش‌بینی با توجه به مقدار $F(119/06)$ در سطح ۹۹ درصد معنی‌دار است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر رابطه پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه اول شهرستان چابهار بود. نتایج نشان داد بین پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مستقیم معنادار وجود دارد. این نتایج با یافته‌های رزاقی، قلاوندی و حسنی (۱۴۰۱)، رضایی و درگاهی شفا (۱۴۰۱)، جعفریان صدیق (۱۴۰۱)، صالحی و غلامی (۱۴۰۱)، غنی (۱۴۰۱)، واحدی بورخیلی (۱۴۰۱)، عجم، بادنوا، صابری، خاتون و ذبیحی حصاری (۱۳۹۵)، ایلشر و محمد^۱ (۲۰۲۲)، راجاسکاران^۲ و همکاران (۲۰۲۲)، یاوزالپ و باهسیوان^۳ (۲۰۲۱)، رام^۴ و همکاران (۲۰۲۱)، بابو و جوب^۵ (۲۰۲۰) و اخسان، ساراسواتی، موچاردی و سوسیلو^۶ (۲۰۱۹) همسو است.

بنابراین چنین استنباط می‌شود که پذیرش یادگیری برخط یک دستورالعمل اساسی برای موفقیت تحصیلی است؛ که میل و انرژی را در افراد تحریک می‌کند تا دائماً به تحصیل، نقش یا موضوع متعهد باشند یا برای رسیدن به هدف تلاش کنند. پذیرش یادگیری برخط توضیح می‌دهد که چرا افراد تصمیم می‌گیرند کاری را انجام دهند، چقدر سخت یادگیری برخط را دنبال می‌کنند و تا چه مدت مایل به ادامه فعالیت در یادگیری برخط هستند؛ به عبارت دیگر، پذیرش یادگیری برخط فعالیت است که دانش‌آموزان را به حرکت وادار می‌دارد تا ادامه بدهند و تعیین کنند که به کجا می‌خواهید بروند و وقتی دانش‌آموزان یادگیری برخط را بپذیرند، می‌توانند با انگیزه بیشتری حرکت کنند و احتمال موفقیت خود را به میزان قابل توجهی ارتقا می‌بخشند. به عبارتی اگر دانش‌آموزی یک هدف برای خودش تعیین کند و با تمام وجود تمایل دارد که به هدف خودش دست پیدا کند. او شخصی مثبت اندیش است و با تمام وجود پا به میدان می‌گذارد. دانش‌آموز تمام تلاش‌شان را می‌کنند تا با اشتیاق به یادگیری، فهمیدن و تسلط در دانش، مهارت‌ها و هنرهایی که فعالیت‌های تحصیلی برای ارتقا آن‌ها صورت می‌گیرد، بپردازند و سازگار شوند.

¹. Elshaer, Mohamed

². Rajasekaran

³. Yavuzalp, Bahcivan

⁴. Ram

⁵. Bubou, Job

⁶. Ikhsan, Saraswati, Muchardie, & Susilo

نتایج بیانگر آن است که بین کیفیت تدریس، سودمندی درک شده و شرایط تسهیل کننده با سازگاری تحصیلی رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد و بر اساس نتایج رگرسیون در گام اول کیفیت تدریس و در گام دوم سودمندی درک شده و در گام سوم شرایط تسهیل کننده وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این سه متغیر با هم توانسته‌اند ۵۰ درصد تغییرات سازگاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند. این نتایج با یافته‌های رزاقی، قلاوندی و حسنی (۱۴۰۱) که نشان داد افزایش سازگاری در کلاس درس از پیامدهای پذیرش یادگیری الکترونیکی می‌باشد، جعفریان صدیق (۱۴۰۱) مشاهده کرد پذیرش آموزش الکترونیک بر یادگیری و سازگاری و ارتباطات اجتماعی دانش‌آموزان برخط تأثیر دارد. ایلشر و محمد^۱ (۲۰۲۲) دریافتند آمادگی و پذیرش آموزش الکترونیکی بر سازگاری تحصیلی تأثیر دارد، یاوزالپ و باهسیوان^۲ (۲۰۲۱) و بابو و جوب^۳ (۲۰۲۰) در پژوهشی تأیید کردند سازگاری تحصیلی بر آمادگی و پذیرش یادگیری الکترونیکی تأثیر مثبت و معناداری دارد، همراسا است.

در تبیین این نتیجه می‌توان گفت پذیرش یادگیری برخط نقش مهمی در اندیشه‌ها و رفتارهای فردی و اجتماعی دانش‌آموزان دارند. دانش‌آموزان نسبت به موضوعات مختلف و دیگران دیدگاه‌های خاصی دارند که این دیدگاه ناشی از اطلاع آن‌ها، احساس نسبت به آن‌ها و پذیرش به انجام عمل در مورد آن‌هاست و همین دیدگاه در اغلب موارد تعیین‌کننده‌ی شیوه‌ی برخورد آنان در کلاس درس است. پذیرش یادگیری برخط ناشی از میزان اطلاع و آگاهی او از محتوای یادگیری برخط و اهمیت آن در زندگی واقعی و همچنین احساس او نسبت به یادگیری برخط می‌باشد. در واقع پذیرش یادگیری برخط بخشی از انگیزه‌های دانش‌آموزان برای انجام اعمال خاصی را در یادگیری برخط توجیه می‌کنند که توانایی فرد برای کنار آمدن با تقاضاهای تحصیلی و فعالیت‌های مدرسه یا سازگاری تحصیلی را به همراه دارد. همچنین نتایج حاکی از آن است که، بین کیفیت تدریس، سودمندی درک شده و شرایط تسهیل کننده با اشتیاق تحصیلی رابطه مثبت و معناداری در سطح ۹۹ درصد وجود دارد و بر اساس نتایج رگرسیون در گام اول کیفیت تدریس و در گام دوم سودمندی درک شده و در گام سوم شرایط تسهیل کننده وارد الگوی پیش‌بینی شده است و این سه متغیر با هم توانسته‌اند ۵۶ درصد تغییرات اشتیاق تحصیلی را پیش‌بینی کنند. این نتایج با یافته‌های رزاقی و همکاران (۱۴۰۱) که نشان دادند افزایش اشتیاق تحصیلی و سازگاری در کلاس درس از پیامدهای پذیرش یادگیری الکترونیکی می‌باشد. رضایی و درگاهی شفا (۱۴۰۱) در مشاهده کردند بین پذیرش یادگیری برخط با اشتیاق یادگیری الکترونیکی دانشجویان رابطه وجود دارد، صالحی و غلامی (۱۴۰۱) نتایج پژوهش نشان داد که سه معیار فضای جذاب، تعامل و برقراری مناسب ارتباط و ایجاد انگیزه از طرف متکلم از شاخص‌های مؤثر در اشتیاق تحصیلی است. واحدی بورخیلی (۱۴۰۱) گزارش کردند ۱۶ درصد واریانس اشتیاق تحصیلی به واسطه تمایل به فضای مجازی قابل تبیین است. عجم و همکاران (۱۳۹۵) گزارش کردند مولفه‌های پذیرش یادگیری الکترونیکی پیش‌بینی کننده اشتیاق

^۱. Elshaer, Mohamed

^۲. Yavuzalp, Bahcivan

^۳. Bubou, Job

تحصیلی دانشجویان می‌باشد، راجاسکاران^۱ و همکاران (۲۰۲۲) و اخسان^۲ و همکاران (۲۰۱۹) نیز دریافتند پذیرش یادگیری الکترونیکی بر اشتیاق تحصیلی تأثیر مثبت و معناداری دارد، همخوانی دارد.

در نتیجه از آنجایی که دانش آموزی که یادگیری برخط را پذیرفته است نگرش مثبتی نسبت به وقایع و رویدادهای کلاس درس یادگیری برخط دارد، ناکامی‌ها را خیلی بهتر می‌پذیرد و برای تغییر آن‌ها با امید بیشتری تلاش می‌کند. در نتیجه یک شکست در کلاس درس یادگیری برخط باعث آسیب رسیدن به او نمی‌شود و او را دچار طوفان‌های ذهنی و روانی نمی‌کند. وقتی دانش آموز دارای ذهن و روان آرام باشد، قطعاً بدن او هم تأثیر می‌گیرد و در یک وضعیت مساعد قرار می‌گیرد و مقدار انرژی فیزیکی و روان‌شناختی بیشتری را دانش‌آموزان به تجارب تحصیلی خود اختصاص می‌دهد و اشتیاق تحصیلی را بهبود می‌بخشد.

با توجه به نتیجه حاصله از فرضیه پژوهش که نشان داد بین پذیرش یادگیری برخط با سازگاری تحصیلی و اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان رابطه معنادار وجود دارد. پیشنهاد می‌شود: جلساتی برای مسئولان و معلمان در مدرسه برگزار گردد جهت آگاهی مسئولان و معلمان از راهکارهای بهبود پذیرش یادگیری برخط و افزایش و اهمیت دادن به دوره‌های تخصصی آموزش ضمن خدمت دانش‌افزایی معلمان در زمینه یادگیری برخط.

منابع

- جعفریان صدیق، مریم. (۱۴۰۰). بررسی آموزش الکترونیک و تأثیر آن بر یادگیری و ارتباطات اجتماعی دانش‌آموزان برخط، ششمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های نوین در حوزه مشاوره، علوم تربیتی و روانشناسی ایران.
- رزاقی، محمد؛ قلاوندی، حسن؛ حسنی، محمد. (۱۴۰۱). بررسی پیشندها و پیامدهای پذیرش یادگیری الکترونیکی در اهداف آموزشی و پژوهشی دانشجویان (مورد مطالعه: دانشگاه علوم پزشکی شیراز)، مدیریت برآموزش سازمان‌ها، ۱۱(۲)، ۱۵۷-۱۸۵.
- رضایی، عیسی؛ درگاهی شفا، سارا. (۱۴۰۱). رابطه بین جو یادگیری برخط با اشتیاق یادگیری الکترونیکی دانشجویان، هفتمین کنگره بین‌المللی علوم روان‌شناختی و آموزشی.
- صالحی، عبدالباسط؛ غلامی، فاطمه. (۱۴۰۱). رتبه بندی عوامل مؤثر در اشتیاق تحصیلی و خود تنظیمی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در یادگیری آنلاین به روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، چهارمین همایش ملی پژوهش‌های حرفه‌ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد از نگاه معلم.
- عجم، علی اکبر؛ بادنوا، صدیقه؛ صابری، رضا؛ ذبیحی حصار، نرجس خاتون. (۱۳۹۵). پیش‌بینی پذیرش یادگیری الکترونیکی از طریق مؤلفه‌های اشتیاق تحصیلی دانشجویان پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی گناباد در سال ۱۳۹۴، مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، شماره ۴، دوره ۱۱.
- غنی، حفصه. (۱۴۰۱). رتبه بندی عوامل مؤثر در اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در یادگیری آنلاین به روش تحلیل سلسله مراتبی (AHP)، چهارمین همایش ملی پژوهش‌های حرفه‌ای در روانشناسی و مشاوره با رویکرد از نگاه معلم.

^۱. Rajasekaran

^۲. Ikhsan, Saraswati, Muchardie, & Susilo

▪ واحدی بورخیلی، مهین. (۱۴۰۱). بررسی اشتیاق تحصیلی دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بر اساس تمایل به فضای مجازی، اولین همایش ملی روان‌شناسی خانواده و کودک.

- Ariffin, K., Abdul Halim, N., & Darus, N. A. (2021). Discovering students' strategies in learning English online. *Asian Journal of University Education* (AJUE), 7(1), 261-268.
- Cole, A. W., Lennon, L., & Weber, N. L. (2021). Student perceptions of online active learning practices and online learning climate predict online course engagement. *Interactive Learning Environments*, 29(5), 866-880.
- Cole, W. (2019). Perspective Taking: Where Content Relevance and Student Engagement Meet. *Ohio Social Studies Review*, 55(1), 6970.
- Elshaer, F., Almurad, H. M., Jaoua, I. A., & Mohamed, E. S. (2022). E-Learning Success Model in the Context of COVID-19 Pandemic in Higher Educational Institutions. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(5), 2865.
- Matthew, M. J., Nieuwenhuis, M., Fox, K. J., Harris, P. R., & Banerjee, R. (2022). 'People like me don't do well at school': The roles of identity compatibility and school context in explaining the socioeconomic attainment gap. *British journal of educational psychology*, e12494.
- Raheim, M. D. H. (2020). Indonesian University Students' Likes and Dislikes about Emergency Remote Learning during the COVID-19 Pandemic. *Asian Journal of University Education* (AJUE), 17(1), 1-18.
- Rajasekaran, V. A., Kumar, K. R., Susi, S., Mohan, Y. C., Raju, M., & Hssain, M. W. (2022). An Evaluation of E-Learning and User Satisfaction, *International Journal of Web-Based Learning and Teaching Technologies* (IJWLTT), 17(2), 1-11.
- Ram, R., Varsha, V., & Arun, A. (2021). Impact of online classes on the satisfaction and performance of students during the pandemic period of COVID 19. *Education and Information Technologies*, 26(6), 6923-6947.
- Ratheeswari, K. (2018). Information communication technology in education. *Journal of Applied and Advanced research*, 3(1), 45-47.
- Samat, M. F., Awang, N. A., Hussin, S. N. A., & Nawi, F. A. M. (2020). Online Distance Learning amidst COVID-19 Pandemic among University Students: A Practicality of Partial Least Squares Structural Equation Modelling Approach. *Asian Journal of University Education*, 16(3), 220-233.
- Singh, L. B., Kumar, A., & Srivastava, S. (2020). Academic burnout and student engagement: a moderated mediation model of internal locus of control and loneliness. *Journal of International Education in Business*.
- Veldman, J., Meeussen, L., & van Laar, C. (2019). A social identity perspective on the social-class achievement gap: Academic and social adjustment in the transition to university. *Group processes & intergroup relations*, 22(3), 403-418.
- Yavuzalp, N., & Bahcivan, E. (2021). A structural equation modeling analysis of relationships among university students' readiness for e-learning, self-regulation skills, satisfaction, and academic achievement. *Research and Practice in Technology Enhanced Learning*, 16(1), 1-17.
- Zhao, K., Du, X., & Tan, H. (2021). Student engagement for intercultural learning in multicultural project groups via the use of English as a lingua franca. *Language, Culture and Curriculum*, 34(4), 438-457.